

Recenze monografie Cejp, M. (2018): Kriminologický výzkum: praktická příručka. Praha: Aleš Čeněk.

ISBN: 978-80-7380-743-6, 175 stran.

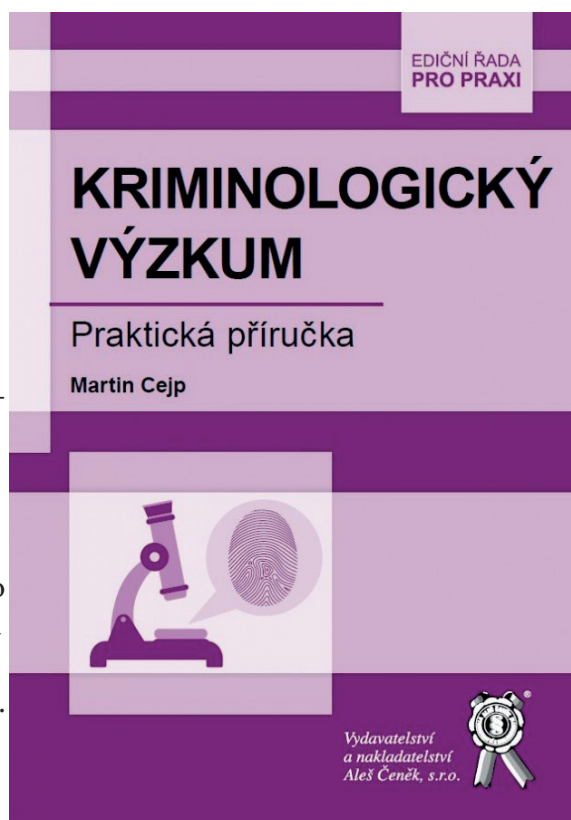
Gabriela Lubelcová

Katedra sociologie, Filozofická fakulta
UK Bratislava

Minulý rok vyšla vo vydavateľstve Aleš Čeněk rozsahovo nevelká publikácia, venovaná problematike kriminologického výskumu, s podtitulom praktická príručka. Autorovi sa podarilo priniesť prácu, ktorá svojou koncepciou aj obsahovým naplnením môže priniesť inšpirácie pre empirický výskum v kriminologickej oblasti. Ako sám autor uvádza, cieľom publikácie bolo zhrnúť základné princípy výskumu a uviesť prehľad aktuálne používaných metód a techník, s príkladmi ich aplikácie v kriminologickom výskume. Nejde teda o učebnicu v pravom slova zmysle, ale o pohľad na aplikačné možnosti využitia najčastejšie uplatňovaných výskumných postupov v praxi. Zameriava sa na zhodnotenie výskumných metód používaných v českej kriminológii od začiatku 90. rokov minulého storočia, najmä vo výskumných aktivitách Institutu pro kriminologii a sociální prevenci v Prahe, ale aj ďalších odborných, najmä sociologických pracovísk a ich výskumov zameraných na oblasť kriminality a širšie sociálno-patologických javov.

Predkladaná publikácia má ambíciu ponúknuť praktický návod pre kriminologický výskum. Autor vychádza z vlastnej bohatej odbornej a výskumnej skúsenosti a dá sa povedať, že jeho ambíciu sa podarila naplniť.

Aj keď jestvuje veľa metodologicky orientovaných prác v oblasti spoločensko-vedného výskumu, ktoré ponúkajú teoreticky fundované argumentácie o poznávacích výskumných postupoch, prínosom tejto práce je jej špecifické zameranie na oblasť kriminológie. Predmetné zameranie na javy spoločensky nežiaduce a dokonca spoločensky sankcionované totiž ovplyvňuje aj možnosti ich (najmä) empirického skúmania. Tu treba rátať s vyšším rizikom vedomého skresľovania výskumných zistení zo strany respondenta, a to aj za podmienok zabezpečenia anonymity (napr. v dotazníkovom zisťovaní). Cenným prínosom publikácie je preto aplikácia všeobecne uplatňovaných metodologických a metodických postupov na túto špecifickú oblasť.

Zdroj: www.martinus.cz

Ďalšou prednosťou publikácie je, že autor to robí veľmi názorne, za využitia širokej škály už realizovaných výskumov a analytických postupov, na ktorých preukazuje konkrétne uplatnenie zásad, ale upozorňuje aj na možnosti a limity využitých poznávacích postupov. Jazyk a štýl práce je pritom veľmi zrozumiteľný, čo tiež možno osobitne oceniť (metodologicky orientované práce bývajú spravidla písané značne náročným jazykom).

Hoci je rozsah publikácie nevelký a autorov výklad stručný, pristupuje k téme kriminologického výskumu komplexne, prechádza všetkými dôležitými etapami a oblasťami výskumu. Ponúka základné uvedenie do všeobecných princípov výskumu, pričom už v úvodnej kapitole ich špecifikuje na kriminologicky orientovaný výskum. V jednotlivých kapitolách následne prezentuje všetky dôležité časti výskumného poznávacieho procesu – prípravnú fázu výskumu, výber výskumných metód a techník a ich prípravu, fázu spracovania výskumných dát a napokon prezentácie výsledkov výskumu. Jednotlivé časti sú spracované jasne a nekomplikované, ale pritom so znalosťou veci a nadhľadom skúseného výskumníka a sú popredkované konkrétnymi príkladmi aplikácie prezentovaných zásad a postupov v kriminologických výskumoch, čo význame posilňuje názornosť a inšpiratívnosť textu. Cenné sú aj autorove upozornenia na poznávacie limity jednotlivých postupov a podmienky ich vhodnej aplikácie. Čitateľ tak dostáva do rúk praktický a inšpiratívny návod na spracovanie jednotlivých etáp výskumu, ako aj využitia širokého spektra metód a techník výskumu, ktoré sa úspešne aplikovali v kriminologickej oblasti v českých podmienkach.

Publikácia môže byť osobitne oporou pre výskumné aktivity kriminologicky orientovaných odborníkov, ktorým vo svojom profesiovej príprave chýbajú poznatky postupov empirického výskumu (najmä trestných právnikov), ale špecifické podmienky aplikability všeobecne uplatňovaných metód a techník v kriminologickej oblasti môžu byť prínosné aj pre skúsených výskumníkov z iných ako kriminologických oblastí. Významnú didaktickú funkciu môže splniť pre študentov dotknutých odborov, ktorým dáva do rúk príručku, ktorá zasvätená a kompetentne, ale pritom jednoducho a názorne, zhŕňa dôležité zásady a postupy výskumu.

Podtitul práce – stručná príručka, vystihuje charakter predkladanej publikácie. Stručnosť, názornosť a jednoduchosť publikácie sa ale opiera o erudíciu, bohaté skúsenosti a nadhľad autora, čo robí z tejto útlej knižky použiteľný návod na uplatnenie empirických metód pri skúmaní sociálno-patologických javov, ale s upozornením na požiadavky na kvalitnú prípravu a operacionalizáciu výskumného zámeru a na konštruovanie výskumných techník zberu dát. Vďaka tomu výskumné empirické postupy sprístupňuje, ale zároveň aj kultivuje ich použitie výskumníkmi.